Magyar Nemzet
Hétvégi magazin
Szerkeszti: Tóth Szabolcs Töhötöm · Társszerkesztők: Margittai Gábor és Szényi Gábor magazin@magyarnemzet.hu

Hol vannak a katonák? – Az első világháború befejezésének kilencvenedik évfordulójára emlékezik Európa (1.)

Hősök tere

A SZERZŐ FELVÉTELE

Faragó Péter, Rózsa Sándor honvéd és egy olasz katona közös sírkeresztje ma már a szlovéniai Rence-Zigoni település temetőjének falán található. Elkoptak a magyar látogatók

„A magyar történelem nem úgy van megírva, ahogy azt a tények alapján meg lehetett volna írni.”
Gulyás Gyula – Gulyás János: Én is jártam Isonzónál

MARGITTAI GÁBOR

Aki az Isonzó forrásától a folyó vonalát követve bebarangolja a szlovén Júliai-Alpok völgyeit, majd Nova Gorica után a Karszt hegység vidékére tér, az manapság a legszínesebb turisztikai programokkal kényeztetheti el magát. Szlovénia magas hegyei legalább olyan szépek, mint a szomszédos Karintiáéi, csak sokkal vadabbak és természetesebbek, a Karszt erdőkkel és szőlőlugasokkal borított fennsíkján pedig a félezer éves hársfák és a még öregebb kisvárosok kápráztatják el az embert. Az Isonzón, szlovén nevén Socán nyaranta nyüzsögnek a magyar vadvízi evezősök és canyoningozók, a Karszt peremén pedig sokan átutaznak, hogy elérjék a szlovén, az olasz vagy az isztriai tengerpart strandjait. Eveznek, vízeséseken csusszannak, átrobognak többnyire anélkül, hogy egy pillantást vetnének a karnyújtásnyira fekvő egykori frontvonalakra vagy a katonai sírkertekre, ahol esetleg felmenőik nyugszanak. Hiszen ma sem akad magyar család, amelyik érintve ne volna az első világháború veszteségeiben.

Az első világégés egyik legvéresebb hadszínterén, a mai Szlovénia területén azzal szembesül az ember, hogy magyarok nem vettek részt ebben a világháborúban. Jóformán nem akad magyar nyelvű felirat, tájékoztató tábla, családnév a katonai temetőkben vagy a csatatérek emlékművein, amely a sok tízezer honvédet idézné, akik az Isonzó mentén vesztették életüket. Ám kilencven évvel a háború után a felejtés határainkon belül a legdrámaibb.

Meglehet az is, hogy a legtöbben oda sem találnának az erdők közepén, termőföldek, gyümölcsöskertek szélén rejlő temetőkbe. S ha rájuk lelnének is, fogalmuk sem volna arról, mi lehetett valaha az a szépen kaszált rét, amelynek közepén felirat nélküli obeliszk árulkodik a katonai használatról. De az itthon kapható útikönyvek nagy része sem hallott ezekről az emlékhelyekről. Így aki Szlovéniát választja aktív pihenése színhelyéül, de rabja a történelmi túráknak is, könnyen azt kockáztatja meg, hogy szabadságát katonai temetők, szabadtéri hadimúzeumok és eldugott barlangi bunkerek felderítésével tölti. Magunk is többtucatnyi emlékhelyet kerestünk fel az szlovén Alpokban és a Karszt mindkét oldalán, így Olaszországban is. Nincs miért kertelni: lesújtó képet kaptunk a jó kilencven éve eltemetett magyar katonák kegyeleti körleteiről.

Most szívesebben írnánk azt, hogy Szlovéniában – akár a történelmi Magyarország és a Monarchia más utódállamaiban – szándékosan bánnak mostohán a magyar vonatkozású emlékekkel, és hogy a sírokat, a szétmálló kereszteket olyannyira belepi a gaz, hogy még műholdfelvételekről sem lehetséges betájolni az egykori temetőket. Ám ez nem lenne igaz. Szlovéniában igen magas szinten áll a kegyeleti kultúra, ami az idegen katonák nyugvóhelyeire is vonatkozik.

FOLYTATÁS A 30–31. OLDALON

A tartalomból

25.
A Gucci vezérigazgatója szerint az olasz luxusmárkának nem kell tartania a recessziótól
Vágyak vevői

29.
Barack Obama: jött, látott, de vajon tényleg győzni fog?
Kockázati felár

34.
70 ÉVES A MAGYAR NEMZET
Megszállt szerkesztőség